

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
 Allmänna avdelningen

DOM
 2010-04-27
 Meddelad i
 Stockholm

Mål nr
 24146-10
 Enhet 13

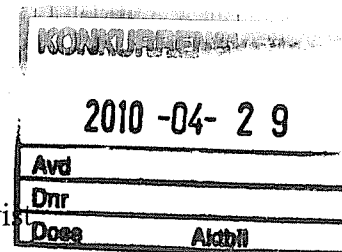
Dok. nr
 19184

KLAGANDE

MVB Öst AB, 556295-7505
 Box 444
 124 04 Bandhagen

Ombud:

Advokat Frank Reijbrandt och jur.kand. Johanna Hallqvist
 Kriström Advokatbyrå KB
 Box 7184
 103 88 Stockholm

MOTPART

Skolfastigheter i Stockholm AB, 556034-8970
 Box 47 311
 100 74 Stockholm

Dok. nr
 19184

Ombud: Malin Lindvall
 c/o Juridiska avdelningen
 Stadsledningskontoret
 105 35 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling – LOU

DOMSLUT

Förvaltningsrätten bifaller MVB Öst AB:s ansökan om överprövning och förordnar att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse gjorts på så sätt att en ny utvärdering genomförs där anbudet från Byggentreprenör Sundström AB inte beaktas.

Dok.Id 19184

Postadress

115 76 Stockholm

Besöksadress

Tegeluddsvägen 1

Telefon

08-561 680 00

E-post:

forvaltningsrattenistockholm@dom.se

Telefax

08-561 680 01

Expeditionstid

måndag – fredag

09:00-15:00

BAKGRUND

Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) genomför en upphandling av totalentreprenad, dnr 00734-2009, Locknålen 2, nybyggnad av förskola. Upphandlingen genomförs enligt reglerna om förenklat förfarande i 15 kap. LOU. Av tilldelningsbeslut daterat den 16 februari 2010 beslutade SISAB att tilldela annan leverantör än MVB Öst AB (MVB) kontrakt.

Förvaltningsrätten har genom interimistiskt beslut den 26 februari 2010 förordnat att upphandlingen tills vidare inte får avslutas.

YRKANDEN M.M.

MVB ansöker om överprövning enligt LOU och yrkar att förvaltningsrätten ska förordna om rättelse på så sätt att anbudet från Byggentreprenör Sundström AB (Sundström) förkastas och en ny utvärdering genomförs. Till stöd för sin talan anför MVB i huvudsak följande.

SISAB har brutit mot de grundläggande principerna om likabehandling och förutsebarhet och därmed mot 1 kap. 9 § LOU genom att behandla anbudsgivarna olika genom att i strid med förfrågningsunderlaget ta ovidkommande hänsyn, och genom att felaktigt utvärdera anbudet från Sundström trots att detta anbud inte uppfyller skall-kraven i förfrågningsunderlaget i upphandlingen, samt genom att därefter anta anbudet från Sundström. Detta har medfört att MVB lidit skada.

Av förfrågningsunderlagets framgång under punkt AFB. 51 "Prövning av anbudsgivare", bland annat följande.

Anbudsgivaren ska ha ett dokumenterat miljöledningssystem. Certifikat alternativt en kortfattad redovisning av systemet ska bifogas anbud.

Text enligt nedan gäller enbart om certifikat inte bifogas. Om certifikat inte finns ska anbudsgivaren verifiera sitt strukturerade miljöarbete genom att bifoga nedanstående dokument. Vid bifogande av broschyrer eller liknande dokument ska det tydligt framgå var i dokumentet informationen återfinns.

- *Miljöpolicy, undertecknad av VD*
- *Rutiner för att identifiera och följa lagar och regler som styr miljöarbetet i uppdraget*
- *Redovisning av att företaget har miljömål, varav minst ett är tidsatt och mätbart samt redovisning av att uppföljning görs av ovanstående mål/handlingsplan*
- *Intyg om att företagets miljöansvarige har miljöutbildning anpassad för uppdraget, såsom BF9K-kursen "Miljöansvarig, miljökurs för arbetsledare och arbetsplatsansvariga" eller motsvarande utbildning/erfarenhet.*

Sundström, som inte bifogat certifikat, har med sitt anbud ingivit miljöledningssystem daterat den 28 januari 2010. I miljöledningssystemet anges i p. 4.4.1 "organisation och ansvar" att VD är "övergripande ansvarig för miljöarbetet", dvs. företagets miljöansvarige. I sista meningen i ovan citerad del av AFB 51 anges att intyg ska företas om att företagets miljöansvarige har viss utbildning såsom kursen BF9K eller motsvarande. Något intyg som visar att Sundströms VD har angiven utbildning har inte lämnats. I stället har Sundström med "bilaga 6" Förskolan Locknålen, ingivit en beskrivning av var i miljödokumentationen efterfrågade uppgifter återfinns. Där anges miljöansvarig vara Catarina Nilsson med erfarenhet som rådgivande fuktkonsult och inte anställd i bolaget. MVB har ingen uppfattning om huruvida Catarina Nilsson har rätt utbildning, men denna handling är inte något intyg i efterfrågad mening eftersom den undertecknats av Sundströms VD. Dessutom återfinns Catarina Nilsson inte i ingivet miljöled-

ningssystem där i stället Sundströms VD anges som ansvarig. Något intyg om att Sundströms VD skulle ha erforderlig utbildning har inte ingivits eller åberopats. Sundström har därmed inte uppfyllt kravet för att delta i upphandlingen och Sundströms anbud skulle således ha förkastats.

SISAB bestrider bifall till ansökan om överprövning och anför till stöd för detta i huvudsak följande. SISAB har inte brutit mot någon bestämmelse i LOU. Förfrågningsunderlaget uppfyller lagens krav på förutsebarhet och transparens. Anbuderna har utvärderats i enlighet med angivna förutsättningar och anbud och anbudsgivare har behandlats lika utan ovidkommande hänsyn. Således har varken utvärderingen eller förfarandet i övrigt skett i strid med LOU.

Som sökanden anför uppställs i förfrågningsunderlaget under p. AFB.51 bl.a. krav på att anbudsgivaren ska ha ett dokumenterat miljöledningssystem. Certifikat alternativt en kortfattad redovisning av systemet ska bifogas anbudet. Om certifikat inte finns ska anbudsgivaren verifiera sitt strukturerade miljöarbete genom att bifoga vissa i AFB.51 efterfrågade dokument. I upphandlingen inkom fyra anbud. Till styrkande av att kravet på dokumenterat miljöledningssystem är uppfyllt har två anbudsgivare inkommit med certifikat och två med de dokument som efterfrågas i förfrågningsunderlaget. I det miljöledningssystem som Sundström bifogat till sitt anbud anges i p. 4.4.1 att VD är övergripande ansvarig för miljöarbetet. I handling med rubriken "Förskolan Locknålen, dnr 00734-2009" anges var i miljöledningssystemet de i AFB.51 efterfrågade uppgifterna återfinns och vem som är miljöansvarig och vilken utbildning den personen har. Handlingen är undertecknad av företagets VD. Av anbudet framgår därmed vem som är miljöansvarig och vilken utbildning den personen har. SISAB delar inte sökandens uppfattning att skrivningen att VD är övergripande ansvarig för miljöarbetet innebär att det är VD som avses med "företagets miljöansvarige". Att VD har det övergripande ansvaret följer av att denne har det

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen

DOM

övergripande ansvaret för hela verksamheten inklusive miljöarbetet. Inget hindrar att företaget i sitt anbud pekar ut en annan person som miljöansvarig och att uppgift lämnas om den personens utbildning inom området. Något formkrav på intyget har inte uppställts utan en av företagets VD undertecknad handling har godtagits. Krav på att företagets miljöansvarige ska vara anställd har heller inte uppställts.

MVB har i yttrande anfört i huvudsak följande. I 11 kap. 15 § LOU anges att en myndighet som kräver att få tillgång till ett av oberoende organ upprättat certifikat som intygar att leverantören uppfyller vissa miljöledningsstandarder även ska godta bevis på likvärdiga miljöledningsåtgärder som lämnas av leverantörer. Sundström, som inte bifogat certifikat, har med sitt anbud ingivit miljöledningssystem vari anges att VD är "övergripande ansvarig för miljöarbetet", dvs. miljöansvarig. SISAB har i yttrande hänvisat till att VD har det övergripande ansvaret för hela verksamheten, vilket i sig är korrekt eftersom VD enligt aktiebolagsrättsliga regler har ansvaret för den löpande förvaltningen. Vad som efterfrågas i förfrågningsunderlag är företagets miljöansvarige och av miljöledningssystemet p. 4.4.1 följer att det inte finns någon annan än VD ovanför projektnivå där arbetschefen är ansvarig. Något intyg utvisande att företagets VD har efterfrågad utbildning har inte ingivits. Syftet med ett certifikat på ett miljöledningssystem är att det kontrollerar att företaget i fråga som certifieras uppfyller kraven på ett strukturerat miljöarbete. Något certifikat lär näppeligen utfärdas om ansvaret för miljöarbetet ska anförtros andra än företagets anställda. Härav följer att ett intyg om att företagets miljöansvarige ska ha en viss utbildning avser personal hos företaget, t.ex. VD.

Alternativt till certifikat kan inges ett antal dokument med uppgifter, bl.a. ett intyg om att företagets miljöansvarige har viss utbildning. Ett intyg avseende utbildning är en bekräftelse på att visst förhållande föreligger som lämnas av den som ansvarat för utbildningen. Sundström kan således inte

själva upprätta ett "intyg" över utbildningar och särskilt inte avseende konsulter. Med intyg ska förstås en sådan handling som erhålles efter genomgången kurs, exempelvis BF9K-kursen. I ljuset av att kraven i förfrågningsunderlaget är så högt ställda att certifikat erfordras kan inte motsvarande krav på intyg sättas så lågt som SISAB gjort. Kravet på intyg är således inte uppfyllt i Sundströms anbud.

SISAB har i yttrande anfört i huvudsak följande. Upphandlingen genomförs enligt 15 kap. LOU. Av 15 kap. 2 § följer att 11 kap. 15 §, som sökanden åberopar, inte är tillämplig på upphandlingar som genomförs enligt 15 kap. Kravet som ställs i upphandlingen är att anbudsgivaren ska ha ett dokumenterat miljöledningssystem. Till styrkande av att anbudsgivaren har ett strukturerat miljöarbete kan anbudsgivaren inkomma med antingen certifikat eller vissa i förfrågningsunderlaget efterfrågade dokument. Att kräva detta har SISAB bedömt vara en tillräcklig och lämplig åtgärd för att kontrollera att företagen kommer att tillämpa de miljöskyddsåtgärder som krävs när kontraktet fullgörs. Något stöd för sökandens tolkning av vem som är att betrakta som Sundströms miljöansvarige och vad som ska godtas som intyg finns inte i förfrågningsunderlaget eller i Sundströms anbud.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Av 16 kap. 2 § första stycket samma lag framgår att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Utredningen i målet

Av avsnitt AFB.51 i förfrågningsunderlaget framgår bl.a. följande avseende prövning av anbudsgivare.

Anbudsgivaren ska ha ett dokumenterat miljöledningssystem.

Certifikat alternativt en kortfattad redovisning av systemet ska bifogas anbud.

Text enligt nedan gäller enbart om certifikat inte bifogas.

Om certifikat inte finns ska anbudsgivaren verifiera sitt strukturerade miljöarbete genom att bifoga nedanstående dokument. Vid bifogande av broschyrer eller liknande dokument ska det tydligt framgå var i dokumentet informationen återfinns.

- Miljöpolicy, undertecknad av VD
- Rutiner för att identifiera och följa lagar och regler som styr miljöarbetet i uppdraget
- Redovisning av att företaget har miljömål, varav minst ett är tidsatt och mätbart samt redovisning av att uppföljning görs av ovanstående mål/handlingsplan
- Intyg om att företagets miljöansvarige har miljöutbildning anpassad för uppdraget, såsom BF9K-kursen "Miljöansvarig, miljökurs för arbetsledare och arbetsplatsansvariga" eller motsvarande utbildning/erfarenhet.

Av dokument bifogat Sundströms miljöledningssystem undertecknat av företagets VD framgår bl.a. följande avseende företagets miljöansvarige.

Catharina Nilsson

Erfarenhet: Rådgivande fuktkonsult entreprenörer/beställare/förvaltare
Auktoriserad fuktkontrollant (RBK)
Innemiljökonsult

Utbildning: Catharina är Teknisk Magister inom Husbyggnads- och Installationsteknik. Hon har bland annat forskat om fukt i byggnadskonstruktioner. Hennes studier om fuktvandring i kryprumsgrunder avhandlades på ISIAQ:s möte i Portugal 2006.

Förvaltningsrättens bedömning

En ansökan om överprövning enligt LOU avser frågan huruvida den upphandlande myndigheten brutit mot någon av de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag samt om detta medfört att leverantör lidit eller kan komma att lida skada.

Frågan i målet avser huruvida anbudet från Sundström uppfyller kravet i avsnitt AFB.51 i förfrågningsunderlaget om att anbudsgivaren, för det fall denne saknar certifiering, ska bifoga intyg om att företagets miljöansvarige har miljöutbildning anpassad för uppdraget, såsom BF9K-kursen "Miljöansvarig, miljökurs för arbetsledare och arbetsplatsansvariga" eller motsvarande utbildning/erfarenhet.

Sundström har i sitt anbud angivit Catharina Nilsson som miljöansvarig. Hennes utbildning och erfarenhet har angivits i ett dokument som under-tecknats av Sundströms VD. Det framgår inte närmare av Sundströms anbud på vilket sätt Catharina Nilsson är knuten till bolaget. Förvaltningsrätten finner dock att Sundströms uppgift om att Catharina Nilsson är företagets miljöansvarige får godtas i sammanhanget.

Fråga är då om Sundström till sitt anbud kan anses ha bifogat ett intyg om att Catharina Nilsson har miljöutbildning anpassad för uppdraget. Förvaltningsrätten finner att kravet på intyg svårligen kan tolkas så att handlingar

som en anbudsgivare själv upprättat och benämnt intyg ska anses medföra att kravet är uppfyllt. I sådant fall skulle kravet sakna praktisk betydelse. Förvaltningsrätten anser att detta inte är en rimlig tolkning av det aktuella kravet. Mot bakgrund härav finner förvaltningsrätten att Sunströms anbud inte uppfyller kravet i avsnitt AFB.51 i förfrågningsunderlaget om att anbudsgivaren, för det fall denne saknar certifiering, ska bifoga intyg om att företagets miljöansvarige har miljöutbildning anpassad för uppdraget, såsom BF9K-kursen "Miljöansvarig, miljökurs för arbetsledare och arbetsplatsansvariga" eller motsvarande utbildning/erfarenhet.

Sammanfattningsvis finner förvaltningsrätten därmed att SISAB, genom att anta ett anbud som inte uppfyller samtliga i upphandlingen uppställda skall-krav, agerat i strid med likabehandlingsprincipen och transparensprincipen i 1 kap. 9 § LOU. Förvaltningsrätten finner vidare att MVB lidit skada i den mening som avses i 16 kap. 2 § LOU. Förutsättningar för åtgärder enligt LOU föreligger därmed. Förvaltningsrätten finner att ingripandet kan begränsas till att upphandlingen rättas på så sätt att en ny utvärdering genomförs i vilken anbudet från Sundström inte ska beaktas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1a)

Wenche Skoglund

Rådman

Föredragande har varit förvaltningsrättsnotarien Johan Rick.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions and activities. It emphasizes the need for transparency and accountability in financial reporting.

2. The second part of the document outlines the various methods and techniques used to collect and analyze data. It includes a detailed description of the experimental procedures and the statistical tools employed.

3. The third part of the document presents the results of the study, including a series of tables and graphs that illustrate the findings. The data shows a clear trend in the relationship between the variables being studied.

4. The fourth part of the document discusses the implications of the findings and provides recommendations for future research. It suggests that further studies should be conducted to explore the underlying mechanisms of the observed phenomena.

5. The fifth part of the document concludes the study and summarizes the key points. It reiterates the importance of the research and the need for continued investigation in this field.

6. The sixth part of the document provides a list of references and sources used in the study. It includes a variety of academic papers, books, and other relevant materials.

7. The seventh part of the document contains a list of appendices and supplementary materials. These include additional data, detailed calculations, and other supporting information.

8. The eighth part of the document provides a list of figures and tables. Each figure and table is accompanied by a brief description and a reference to the corresponding text in the document.

9. The ninth part of the document contains a list of abbreviations and symbols used throughout the study. This helps to clarify the meaning of the various terms and symbols used in the text.

10. The tenth part of the document provides a list of acknowledgments and thanks. It expresses gratitude to the individuals and organizations that provided support and assistance during the course of the study.

11. The eleventh part of the document contains a list of footnotes and endnotes. These provide additional information and references related to the main text of the document.

12. The twelfth part of the document provides a list of references and sources used in the study. It includes a variety of academic papers, books, and other relevant materials.

13. The thirteenth part of the document contains a list of appendices and supplementary materials. These include additional data, detailed calculations, and other supporting information.

14. The fourteenth part of the document provides a list of figures and tables. Each figure and table is accompanied by a brief description and a reference to the corresponding text in the document.

15. The fifteenth part of the document contains a list of abbreviations and symbols used throughout the study. This helps to clarify the meaning of the various terms and symbols used in the text.

16. The sixteenth part of the document provides a list of acknowledgments and thanks. It expresses gratitude to the individuals and organizations that provided support and assistance during the course of the study.

17. The seventeenth part of the document contains a list of footnotes and endnotes. These provide additional information and references related to the main text of the document.

18. The eighteenth part of the document provides a list of references and sources used in the study. It includes a variety of academic papers, books, and other relevant materials.